

“Zonder aandacht voor de menselijke relaties kom je nergens”

A close-up portrait of Peter Blangé, a middle-aged man with short brown hair and a light beard, smiling slightly. He is wearing a dark grey suit jacket over a light blue button-down shirt. The background is a solid dark blue.

Peter Blangé (1964) is commercieel directeur van ORTEC Sport en oud-volleybalspeler. ORTEC Sport is marktleider in data-analyse voor de meeste balsporten. Bij het bedrijf werkt een team van honderd mensen: negentig analisten en tien specialisten zoals wiskundigen en econometristen. In 1996 werd Blangé met het Nederlands volleybalteam olympisch kampioen in Atlanta (VS) door in een bloedstollende finale grote concurrent Italië te verslaan. Blangé (twee meter en vijf centimeter lang) was de spelverdeler in dat gouden Nederlandse team.

Matchpunt

“Italië stond in de vijfde en laatste set op matchpunt en ging serveren. Ik moest beslissen naar wie ik de bal zou spelen. Naar Ron Zwerver of naar middenman Bas van de Goor? Ik wist dat Bas van de Goor volgens de statistieken tien procent efficiënter dan de rest was. Een middenspeler is moeilijker aan te spelen, maar als je hem kunt aanspelen, scoort hij vrijwel altijd. Ik koos voor de moeilijkere optie, speelde de bal naar Bas en hij scoorde. Die bal was beslissend voor het winnen van de finale.

Volleybal leent zich goed voor data-analyse. Er is een beperkt aantal veel-voorkomende handelingen: serveren, blokkeren, slaan enzovoort. Als je bijhoudt wie wanneer wat doet, dan kun je op zoek gaan naar patronen. Daaruit komt naar voren welke spelers in een bepaalde wedstrijd het meeste rendement leveren.

Aan de ene kant heb je de intuïties van de trainer en de spelers. Aan de andere kant heb je de data-analyses. Deze onderbouwen het gevoel en toetsen de in-tuïtie aan de praktijk. Niet alleen weet je daarmee de scoringspercentages en andere indicatoren per speler, maar je weet ook op welke momenten in een periode of in een wedstrijd een speler beter of minder presteert. De data-analyses van ORTEC zijnbeslissingsondersteunend. Dat is iets anders dan ‘als je dit doet, ga je winnen’. Wij scherpen de intuïtie aan. De trainer blijft aan de knoppen zitten.”

Menselijke relaties

“In mijn werk bij ORTEC zit ik in het krachtenveld tussen sporters aan de ene kant en analisten aan de andere kant. De sporters menen het zelf het beste te weten. De analisten zijn zelf geen sporters. Ik kan een bemiddelende rol spelen omdat ik de taal van de sport spreek. Aan de hand van een aantal meetbare sleutel-indicatoren, zoals het aantal doelpogingen of de sterkte van de verdediging, kan ik een gesprek aangaan. Maar er moet vooral een klik tussen mensen uit twee verschillende werelden ontstaan. Want al die data, wiskunde en software alleen zijn koud en plat. Zonder aandacht voor de menselijke relaties kom je nergens.

Ik kan me dit krachtenveld tussen sport en data goed voorstellen, omdat ik het zelf heb meegemaakt. Mijn ogen gingen open toen ik mezelf in kaart gebracht zag: alle acties, het aantal fouten, de scores, enzovoort. Door al die data zijn we ook ons eigen spel gaan veranderen. Dat is geen simpel verband in de zin van ‘hier zijn de data en de conclusie is duidelijk’. Natuurlijk komen er ook toevalligheden om de hoek kijken. Zo kon ik gebruik maken van mijn lengte. Ik kon als spelverdeler de bal hoger pakken, dus hoefde de bal minder te stijgen. Dit leverde tijdswinst op: de tegenstander had minder tijd om te anticiperen op mijn bal.”

Eén procent

“In de topsport levert de wiskunde misschien een voordeel van één procent op. Bekijk het als volgt: op tafel ligt een grote puzzel met honderd stukjes. De meeste stukjes staan voor dagelijkse training, voeding, talent, noem maar op. Maar er ontbreekt één stukje. Dat leveren wij via data-analyse. Nu moet je die metafoor niet te letterlijk nemen. Voor hetzelfde geld zeg je dat de puzzel compleet is, maar dat aan vele stukjes een hoekje ontbreekt: bijvoorbeeld de voeding of de training. De wiskunde helpt sommige, misschien wel alle hoekjes weg te werken. Wiskunde is niet iets dat apart van de rest staat. Het zit in alles. In de topsport gaat het om kleine optimaliseringsvoordeeltjes. Die maken het verschil tussen winnen en verliezen.”